

Lovforslag nr. L 73. Fremsat den 23. januar 1991 af miljøministeren (Per Stig Møller)

Forslag

til

Lov om råstoffer

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Lovens formål er at sikre:

- 1) at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land og hav sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, der er nævnt i § 3,
- 2) at indvinding og efterbehandling tilrettelægges således, at det efterbehandlede areal kan indgå som led i anden arealanvendelse,
- 3) en råstofforsyning på længere sigt,
- 4) at råstofferne anvendes i forhold til deres kvalitet, og
- 5) at naturbundne råstoffer i videst muligt omfang erstattes af affaldsprodukter.

§ 2. Loven omfatter sten, grus, sand, ler, kalk, kridt, tørv, muld og lignende forekomster. Loven gælder ikke for råstoffer, der er omfattet af lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

§ 3. Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstoffressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstoffressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastruktur-anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og kystsikkerhed, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Kapitel 2

Råstoffusholdning

§ 4. Miljøministeren kan med henblik på at sikre en ressourceøkonomisk anvendelse af råstofforekomsterne fastsætte regler om:

- 1) mængden og kvaliteten af de råstoffer, der må anvendes ved udførelsen af bygge- og anlægsarbejder,
- 2) at der ved udførelsen af bygge- og anlægsarbejder skal anvendes affalds- eller erstatningsprodukter eller ske genanvendelse,
- 3) mængden og kvaliteten af de råstoffer, der må anvendes ved fremstilling af industriprodukter,
- 4) oparbejdning af visse råstofkvaliteter i forbindelse med indvindingen.

Kapitel 3

Forekomster på landjorden

Kortlægning

§ 5. Amdsrådet udfører en kortlægning af råstofforekomsterne på landjorden.

§ 6. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om amtsrådets opgaver efter § 5.

Tilladelse m.v.

§ 7. Erhvervsmæssig indvinding af råstoffer må kun ske efter tilladelse fra amtsrådet. Tilladelse til indvinding på strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, kan kun meddeles med tilslutning fra Kystinspektoret.

Stk. 2. Ikke-erhvervsmæssige indvindinger på mere end 200 m³ årligt skal anmeldes til amtsrådet inden indvindingen påbegyndes. Anmeldelsen skal indeholde oplysning om indvindingsområdet, samt arten, mængden og anvendelsen af råstoffet. Amtsrådet kan inden 4 uger efter, at anmeldelsen er modtaget, stille særlige vilkår for indvindingen. På strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, kan amtsrådet til enhver tid forbyde yderligere indvinding eller stille særlige vilkår for indvindingen.

§ 8. En ansøgning om tilladelse efter § 7 gælder også som ansøgning om tilladelse efter anden lovgivning til råstofindvinding i jorden.

§ 9. Tilladelse til indvinding af råstoffer kan gives for indtil 10 år. I særlige tilfælde kan en tilladelse gives for en længere periode.

Stk. 2. Inden for det område, som tilladelsen omfatter, kan der indvindes andre råstoffer eller større mængder end angivet i tilladelsen, såfremt der sker anmeldelse til amtsrådet inden 4 uger efter, at den pågældende indvinding er påbegyndt. Amtsrådet kan, inden 4 uger efter at anmeldelsen er modtaget, forbyde videre indvinding, der strider mod den meddelte tilladelse eller stille særlige vilkår for indvindingen.

§ 10. En tilladelse efter § 7 skal blandt andet indeholde vilkår om:

- 1) at indvinding og efterbehandling sker efter en godkendt plan, der indeholder hovedelementerne for indvindingen og efterbehandlingen,
- 2) at der stilles fornøden sikkerhed for opfyldelsen af vilkår om efterbehandling.

Stk. 2. Vilkår, der knyttes til en tilladelse efter stk. 1, er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet.

Stk. 3. Amtsrådet foranlediger, at vilkår om efterbehandling tinglyses på ejendommen for ejerens regning.

Stk. 4. En tilladelse efter stk. 1 bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

§ 11. En tilladelse kan i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkår eller af lovgivningen i øvrigt tilbagekaldes af amtsrådet.

Stk. 2. En tilladelse til råstofindvinding på strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, kan til enhver tid begrænses eller tilbagekaldes af amtsrådet.

Underretning og klage

§ 12. Amtsrådet skal underrette de klageberettigede, jf. § 15 om afgørelser, der kan påklages efter § 13. Underretning til de, der er nævnt i § 15, nr. 3 og 5, kan dog finde sted ved offentlig annoncering.

§ 13. Amtsrådets afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, kan for så vidt angår forekomster på landjorden påklages efter bestemmelserne i §§ 14-16. Amtsrådets afgørelser efter § 7, stk. 2, § 9, stk. 2 og § 11 kan dog ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Miljøministerens afgørelser efter loven eller de regler der fastsættes i medfør af loven, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 14. Det naturklagenævn, der er oprettet i henhold til særlig lov herom, afgør klager, der indgives af miljøministeren eller indeholder spørgsmål, som efter nævnets vurdering har meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål. Miljøministeren afgør andre klager.

§ 15. Klageberettiget er:

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) en offentlig myndighed,
- 3) enhver, der i øvrigt har en væsentlig, individuel interesse i afgørelsen,
- 4) Danmarks Naturfredningsforening,
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

§ 16. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 2. Klage indgives skriftligt til amtsrådet, der videresender den til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 3. En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Stk. 4. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Efterforskning

§ 17. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at efterforskning af råstoffer i særlige tilfælde kun må ske efter tilladelse fra amtsrådet.

Kapitel 4

Forekomster på søterritoriet og kontinentalsoklen

Kortlægning og planlægning

§ 18. Miljøministeren udfører en kortlægning af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen.

Stk. 2. Miljøministeren udarbejder på grundlag af kortlægningen efter stk. 1 planer for råstofindvindingen på søterritoriet og kontinentalsoklen.

Tilladelse m.v.

§ 19. Efterforskning og indvinding af råstoffer på søterritoriet og indvinding af råstoffer på kontinentalsoklen må kun ske efter tilladelse fra miljøministeren.

Stk. 2. En tilladelse kan gives på nærmere angivne vilkår og for en tidsbegrænset periode til indvinding på hele havbundsområdet eller på en afgrænset del deraf.

§ 20. Miljøministeren kan til enhver tid med henblik på varetagelsen af de i loven nævnte formål fastsætte begrænsninger i arten og mængden af de råstoffer, der må indvindes i henhold til en tilladelse efter § 19.

§ 21. Miljøministeren kan i særligt afgrænsede områder begrænse eller standse en indvinding samt fastsætte generelle eller stedlige dybegrænser.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at indvinding ikke må ske i særlige naturtyper. Reglerne kan omfatte hele havbunden eller nærmere afgrænsede dele af denne.

§ 22. Miljøministeren kan give tilladelse til indvinding og efterforskning af råstoffer på søterritoriet og til indvinding af råstoffer på kontinentalsoklen i et område som nævnt i § 21, stk. 1.

Stk. 2. En tilladelse gives til en eller flere indvindere i et afgrænset område og for en periode på indtil 10 år.

Stk. 3. En tilladelse efter stk. 1 kan blandt andet indeholde vilkår om:

- 1) at tilladelsesindehaveren deltager i kortlægning og efterbehandling af området eller helt eller delvist udreder udgifterne hertil,
- 2) at råstoffet anvendes til bestemte formål eller virksomheder,
- 3) at der stilles fornøden sikkerhed for udførelse af efterbehandling,
- 4) at der indvindes et bestemt angivet minimum eller maximum pr. kvartal/ halvår.

§ 23. En tilladelse efter §§ 19 og 22 bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

§ 24. Miljøministeren kan tilbagekalde en tilladelse efter § 19, stk. 1. Tilbagekaldelsen skal ske med et varsel på mindst 10 år. I tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkår eller lovgivningen i øvrigt kan tilbagekaldelsen ske uden varsel.

§ 25. Miljøministeren kan til enhver tid begrænse eller tilbagekalde en tilladelse efter § 22.

Anlæg på kontinentalsoklen

§ 26. Dansk ret gælder for anlæg, som med henblik på indvinding på kontinentalsoklen befinder sig på sokkelområdet. Ved bestemmelse af danske domstoles og administrerende myndigheders stedlige myndighedsområde henregnes anlægget til det område, der ligger nærmest, medmindre andet fastsættes af miljøministeren.

Stk. 2. Følgende love gælder ikke for de i stk. 1 nævnte anlæg:

- 1) lov om saltvandsfiskeri,
- 2) lov om jagt og vildtforvaltning.

Kapitel 5

Ekspropriation

§ 27. Amtsrådet kan ekspropriere fast ejendom, der ikke tilhører staten, og rettigheder over sådan ejendom, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for at realisere en

planlægning til fremme af de formål, der er nævnt i § 1.

Stk. 2. Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 3. Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje §§ 47–49 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje fastsætter erstatning for ekspropriation efter stk. 1.

Stk. 5. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling finder bestemmelserne i lov om offentlige veje §§ 51–56 og 59–67 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 6

Indberetninger og undersøgelser

§ 28. Den, der udfører en råstofboring eller en prøvegravning i jorden, på søterritoriet eller kontinentalsoklen, skal inden 3 måneder efter udførelsen underrette Danmarks Geologiske Undersøgelse om boringens beliggenhed, de forefundne jordlag og vandstanden samt indsende prøver af de gennemborede lag. Inden for samme frist skal resultater af geofysiske undersøgelser og andre råstofundersøgelser, herunder om råstoffernes kvalitet, indberettes til Danmarks Geologiske Undersøgelse.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om udførelse af boringer efter råstoffer. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, de oplysninger, der skal indsendes til Danmarks Geologiske Undersøgelse, og om, at oplysninger i særlige tilfælde ikke skal indberettes.

§ 29. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at den, der foretager råstofindvinding, skal give oplysninger om indvindingen, blandt andet om beliggenhed, art og mængde af de forekomster, der indvindes, og om anvendelsen heraf.

Adgang til undersøgelser på fremmed grund

§ 30. Miljøministeren og et amtsråd kan på en fremmed grund lade foretage boringer, geofysiske undersøgelser og andre tekniske forarbejder og undersøgelser, som skønnes nødvendige i forbindelse med opgaver efter denne lov.

Stk. 2. Mindst 2 uger forud skal der gives skriftlig meddelelse til ejere og brugere af vedkommende ejendom, eller hvis dette ikke er muligt, ske offentliggørelse i et eller flere lokale blade.

Stk. 3. Skader, der forvoldes i forbindelse med undersøgelserne, skal erstattes.

Stk. 4. I mangel af enighed påhviler det den, der har ladet foranstaltningen udføre, at indbringe erstatningsspørgsmålet for Taksationskommissionen. Lov om offentlige veje §§ 51–58 finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 7

Tilsyn

§ 31. Amtsrådet påser for så vidt angår råstofindvinding på landjorden, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes, at påbud eller forbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes.

Stk. 2. Miljøministeren påser for så vidt angår indvinding og efterforskning af råstoffer på søterritoriet og indvinding af råstoffer på kontinentalsoklen, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes, at påbud eller forbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden, jf. stk. 1 og 2, skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal foretage indberetning til tilsynsmyndigheden, når kommunalbestyrelsen får kendskab til et ulovligt forhold.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for udøvelsen af amtsrådets tilsynsvirksomhed.

Stk. 6. Miljøministeren kan bestemme, at tilsyn skal udøves af andre myndigheder.

§ 32. Miljøministeren og amtsrådet eller personer, der af disse myndigheder er bemyndiget hertil, har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme og lokaliteter, samt skibe eller andet indvindingsmateriel for at udøve de beføjelser, der er tillagt dem i medfør af denne lov, herunder for at foretage undersøgelser af betydning for lovens formål. Legitimation skal forevises efter anmodning.

Stk. 2. Politiet yder nødvendig bistand til at udnytte adgangsretten efter stk. 1.

Stk. 3. Ved eftersyn af erhvervsvirksomheder skal indehaveren og beskæftigede personer yde de i stk. 1 nævnte myndigheder fornøden vejledning og hjælp.

§ 33. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden, jf. § 31, stk. 1 og 2, kan for ejerens regning lade et påbud om at berigtige et ulovligt forhold tinglyse på ejendommen. Når forholdet er berigtiget, skal vedkommende myndighed lade påbudet aflyse fra tingbogen.

Stk. 3. Såfremt et påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, kan tilsynsmyndigheden umiddelbart foretage det nødvendige på ejerens eller brugerens bekostning. Politiet yder nødvendig bistand hertil.

Kapitel 8

Administrative bestemmelser

§ 34. Miljøministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger en ansøgning om tilladelse til råstofindvinding skal indeholde. Det kan bestemmes, at en ansøgning skal indgives på et særligt skema.

§ 35. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for amtsrådenes administration af § 7.

Stk. 2. Miljøministeren kan efter forhandling med vedkommende ministre fastsætte regler for samarbejdet mellem amtsrådet og andre myndigheder.

§ 36. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at tilladelser efter § 7, stk. 1, i nærmere angivne tilfælde af mere vidtrækkende betydning meddeles af ministeren.

Stk. 2. Miljøministeren kan beslutte at overtage amtsrådets beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

Oplysningspligt

§ 37. Miljøministeren kan pålægge amtsrådene at tilvejebringe oplysninger til brug for vurdering af forhold, der er omfattet af loven. Oplysningerne kan forlanges afgivet i en bestemt form.

Delegation af ministerens beføjelser

§ 38. Miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren.

Sagkyndige råd

§ 39. Miljøministeren kan nedsætte sagkyndige råd til at rådgive myndighederne i spørgsmål om råstoffer.

Gebyrer

§ 40. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven.

Internationale forpligtelser

§ 41. Regeringen kan indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1.

Københavns og Frederiksberg Kommuner

§ 42. De opgaver og beføjelser, som loven henlægger til amtsrådet udføres for Københavns og Frederiksberg Kommuner vedkommende af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke amtsrådets opgaver efter § 5.

Kapitel 9

Søgsmål og straf

§ 43. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Stk. 2. Spørgsmål, der kan prøves af Taksationskommissionen, jf. § 27, stk. 4, og § 30, stk. 4, kan ikke indbringes for domstolene, før Overtaksationskommissionens afgørelse foreligger.

Stk. 3. Søgsmål om ekspropriation efter § 27 anlægges ved den landsret, under hvilken ejendommen er beliggende.

§ 44. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 7, stk. 1 og 2, § 9, stk. 2, § 16, stk. 3, § 19, § 22, § 28, stk. 1, § 32 og § 33,
- 2) indvinder råstoffer i jorden uden adkomst efter § 5, stk. 1, i lov nr. 285 af 7. juni 1972,
- 3) tilsidesætter vilkår eller begrænsninger, der er fastsat i en tilladelse eller i forbindelse med en anmeldelse efter loven eller efter regler udstedt i medfør af denne,
- 4) tilsidesætter forbud eller påbud efter § 7, stk. 2, § 9, stk. 2, og § 31, stk. 3, eller undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er udstedt efter regler fastsat i medfør af loven,
- 5) tilsidesætter forbud eller overtræder vilkår, der er stillet i medfør af § 5, stk. 3, i lov nr. 285 af 7. juni 1972 eller er stillet i medfør af samme lovs § 7, stk. 2.

Stk. 2. Straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. I regler, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i reglerne. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 1 år under de i stk. 2 anførte omstændigheder.

Stk. 4. For overtrædelse, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en amtskommune, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, amtskommunen, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 5. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. stk. 2, nr. 2.

Stk. 6. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 73 kan

anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

§ 45. Der er udpantningsret for gebyrer efter § 40 og for udgifter til selvhjælpshandlinger efter § 33, stk. 3, som tilsynsmyndighederne har krav på at få dækket.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 46. I lov om kontinentalsoklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 182 af 1. maj 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 2, *stk. 1, 2. punktum* affattes således:

»Miljøministeren kan tillade indvinding af de råstoffer, der er omfattet af lov om råstoffer, efter reglerne i lov om råstoffer.«

2. § 2, *stk. 3–10, § 6 a og § 6 b* ophæves.

§ 47. I lov om frikommuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 583 af 31. august 1989, affattes § 28, *e, stk. 1 og 2*, således:

»Miljøministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en frikommune får mulighed for at meddele tilladelse til indvinding af højst 1.000 m³ råstoffer pr. år i medfør af § 7, stk. 1, i lov om råstoffer.

Stk. 2. Miljøministeren kan i forbindelse med godkendelse i henhold til stk. 1 godkende regler, der fraviger bestemmelserne om klage i råstoflovens § 13«.

§ 48. Loven træder i kraft den 1. januar 1992, dog træder § 46 i kraft den 1. august 1991.

Stk. 2. Lov nr. 237 af 8. juni 1977 om råstoffer ophæves. § 5, stk. 3 og 4, i lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet forbliver dog i kraft indtil 30. juni 2003 for så vidt angår andre råstoffer end sten, grus og sand.

§ 49. Regler, der er udstedt efter bestemmelserne i § 46, nr. 2, og § 48, stk. 2, forbliver i kraft, indtil de afløses af regler fastsat i henhold til denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

§ 50. Afgørelser efter de regler, der er nævnt i § 46, nr. 2, § 48, stk. 2, og § 49, bevarer deres gyldighed, indtil der i medfør af loven eller regler udstedt med hjemmel i loven træffes nye af-

F. t. l. om råstoffer

gørelser. Overtrædelse af sådanne afgørelser straffes efter de hidtil gældende regler.

§ 51. Sager om rettigheder, anmeldt efter § 5, stk. 1, nr. 1-3, i lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet, behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Sager om efterbehandling af brunkullejer, der er under behandling ved lovens ikrafttræden behandles efter lov om brunkullejer.

Stk. 3. Sager om tilladelse efter § 7, stk. 1 og 2, og sager om anmeldelse efter § 7, stk. 3, og § 9, stk. 3, i lov nr. 237 af 8. juni 1977 om råstoffer, der er modtaget af amtsrådet, før denne lovs

ikrafttræden, behandles af amtsrådet efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Sager, der er indbragt for Skov- og Naturstyrelsen eller Miljøankenævnet før lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

§ 52. Retten til råstofindvinding i henhold til anmeldelse efter § 5, stk. 1, nr. 1-3, i lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet, bortfalder for andre råstoffer end sten, grus og sand den 1. juli 2003.

§ 53. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Det foreliggende lovforslag skal – sammen med de samtidigt fremsatte forslag til lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning og lov om vandløb, samt lov om oprettelse af et Naturklagenævn – ses som miljøministerens forslag om at gennemføre en modernisering og styrkelse af de centrale dele af Miljøministeriets lovgivning.

Arbejdet med de grundlæggende ændringer af lovgivningen blev indledt med miljøministerens beslutning i efteråret 1988 om ved en »lovpause« at udsætte en del af de på daværende tidspunkt påtænkte loviniciativer med henblik på at få en bredere debat om lovgivningen.

Debatten blev indledt i efteråret 1988 med udsendelse til en bred kreds af Miljøministeriets debatoplæg »Enkelt og Effektivt« og »Planlægningsloven – forenkling og modernisering«, som blev fulgt op af regeringens »Landsplanredegørelse 1988«, som også havde karakter af et debatoplæg.

Den efterfølgende debat dannede grundlaget for udarbejdelse af lovudkastet, der den 14. juli 1989 blev sendt til høring hos en meget bred kreds af interesseorganisationer, ministerier m.v. Høringsfristen udløb den 1. november 1989.

I grundlaget indgår ligeledes regeringens »afbureaukratiseringsplan« fra december 1988 og Indenrigsministeriets betænkning nr. 1168 af maj 1989 fra udvalget om de kommunale opgavers fordeling og finansiering (»Lotz-III-udvalget«).

Lovforslagene er udarbejdet med et overordnet udgangspunkt i »Brundtlandrapporten« og i regeringens »Handlingsplan for miljø- og udvikling« (december 1988) til opfølgning af denne rapport.

De modtagne høringssvar har givet anledning til, at det nu fremsatte lovforslag på flere punkter er ændret i forhold til det udkast, der blev udsendt til høring.

2. Lovforslagets indhold

Forslaget afløser råstofloven, lov nr. 237 af 8. juni 1977 om råstoffer, som ændret ved lov nr. 250 af 23.

maj 1984, lov nr. 118 af 11. marts 1987 og lov nr. 355 af 13. maj 1987, jf. Miljøministeriets lovebekendtgørelse nr. 108 af 30. januar 1989, som ændret ved lov nr. 192 af 29. marts 1989.

I det følgende redegøres nærmere for de væsentligste ændringer, lovforslaget indebærer i forhold til 77-loven.

2.1. Kortlægning og planlægning

En række formkrav til den amtskommunale sektorplanlægning blev ophævet i 1987 foranlediget af forslagene i arealudvalgets 1. delbetænkning. Det hidtidige krav om udarbejdelse af råstofplaner blev erstattet af en forpligtelse for amtskommunerne til at udarbejde planredegørelser på råstofområdet. Der henvises til lov nr. 355 af 13. maj 1987, jf. Folketingstidende 1986-87, sp. 90, 1499 ff, sp. 10139 ff og sp. 10536 ff, tillæg A, sp. 343 og tillæg B, sp. 683.

I betænkning fra »Lotz-udvalget« er det foreslået, at reglerne om den amtskommunale sektorplanlægning, herunder råstofplanlægningen, afformaliseres helt. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Det betyder ikke, at planlægning inden for råstofområdet bortfalder. Det forudsættes, at der fortsat – afhængigt af de enkelte amtskommuners behov – foretages den nødvendige planlægning for at sikre varetagelsen af de interesser, der er nævnt i formålsbestemmelserne. Dette har betydning som redskab for lovens administration og som grundlag for den tværgående interesseafvejning i den sammenfattende fysiske planlægning. Endvidere er planlægningsarbejdet af betydning for at sikre, at de værdifulde råstofforekomster så vidt muligt udnyttes, før de beslaglægges til andre formål samtidigt med, at der tages mest muligt hensyn til landskabelige forhold og naturen. Endelig skal planlægningen skabe mulighed for, at ressourcerne bliver fordelt og anvendt hensigtsmæssigt.

Det bemærkes, at det følger af miljøministerens bekendtgørelse nr. 857 af 14. december 1988 om ikrafttræden af forskellige bestemmelser i lov om ændring af forskellige miljø- og planlægningslove, der jf. lovforslagets § 49, stk. 1, forudsættes opretholdt, at de

råstofplaner, der efter de hidtidige regler er udarbejdet af amtsrådene men endnu ikke godkendt (»førstegenerationsplanerne«), skal færdiggøres og godkendes efter de hidtige regler.

Regionplanlægningen skal fortsat fungere som den overordnede sammenfattende planlægning, hvor råstofinteresserne afvejes over for andre arealinteresser i det åbne land.

Regionplanerne skal således som hidtil udlægge graveområder, hvor ressourcerne er til stede, samtidigt med at der tages mest muligt hensyn til landskabelige forhold, naturen, jordbrugsmæssige forhold m.v., således at indvindingen kan foregå i størst mulig harmoni hermed.

Bestemmelserne om kortlægning af råstofforekomsterne med henblik på at fastlægge beliggenhed, art, kvalitet og udstrækning heraf er dog opretholdt. Resultaterne af kortlægningen skal først og fremmest danne baggrund for amtsrådenes udpegnings af graveområder i regionplanerne. Herudover skal kortlægningen medvirke til at skabe grundlag for en afvejning af, at værdifulde råstoffer ikke beslaglægges ved arealernes anvendelse til andre formål, der vil umuliggøre en senere indvinding. Endvidere er den viden om den aktuelle ressourcesituation, som det løbende kortlægningsarbejde giver, en nødvendig forudsætning for, at miljøministeren kan varetage det overordnede hensyn om at sikre forsyningsikkerheden på længere sigt.

Kortlægning af forekomsterne på havbunden skal som hidtil forestås af miljøministeren, der tillige som nu skal indsamle viden om andre interesser i de råstofholdige områder med henblik på at udarbejde planer for råstofindvindingen på havbunden.

I den gældende lov er det forudsat, at den statslige styring af råstofudnyttelsen skal ske ved, at miljøministeren, blandt andet på baggrund af den amtskommunale råstofplanlægning, udarbejder en forsyningsplanlægning. Forsyningsplanlægningen skal sikre landets og erhvervets forsyning med råstoffer, herunder eksempelvis fordelingen af sø- og landmaterialer.

Den eksisterende lov indeholder samtidig en hjemmel for ministeren til at bestemme, at forsyningsplanlægningen skal lægges til grund ved behandlingen af enkeltstager efter loven.

Lovforslaget indeholder ikke længere bestemmelser om en statslig forsyningsplanlægning. Udmøntning af de nationale synspunkter om indvindingsforhold og forsyningsikkerhed forudsættes for fremtiden at skulle ske gennem udstedelse af landsplandirektiver med henblik på opfølgning i regionplanlægningen.

Det er derfor nødvendigt, at ministeren til stadighed har et samlet overblik over den aktuelle ressour-

cesituation, som skal danne baggrund for udviklingen af råstofhusholdningssynspunkter og iværksættelse af kortlægningsinitiativer, hvor de overordnede forsyningsforhold tilsiger det. Grundlaget herfor er som nævnt dels det løbende kortlægningsarbejde vedrørende landmaterialer, dels det amtskommunale planlægningsarbejde, som allerede er foretaget, og som formodes i et vist omfang at blive vedligeholdt af amtsrådene uanset afformaliseringen af råstofplanerne. Hertil kommer kortlægnings- og planlægningsarbejdet for sømaterialer.

2.2. Enkeltstagesbehandling

I overensstemmelse med de overordnede principper for lovarbejdet er det hovedreglen i lovforslaget, at amtsrådenes afgørelser for så vidt angår forekomster på landjorden skal kunne påklages. Visse nærmere definerede afgørelser er dog endelige.

Klagemyndigheden fordeles mellem det naturklagenævn, der foreslås oprettet ved særlig lov, og miljøministeren, idet klager vedrørende spørgsmål af meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål behandles af naturklagenævnet, mens andre klager behandles af ministeren (Skov- og Naturstyrelsen efter bemyndigelse, jf. § 38).

2.3. Havområdet

Miljøministeren har den 19. maj 1989 tiltrådt, at der sker en ændring i praksis for administrationen af råstofindvindingen på havbunden i overensstemmelse med redegørelsen »Råstofindvinding på havet – forslag til ny administrations- og tilladelsespraksis«, Skov- og Naturstyrelsen, februar 1989. Lovforslaget indeholder en række forslag til ændringer, som er foreslået i redegørelsen.

De hidtil gældende regler om indvinding af råstoffer på kontinentalsoklen er udtaget af kontinentalsokkeloven og er foreslået integreret i forslagets kapitel 4 om indvinding på søterritoriet og kontinentalsoklen. Dette indebærer, at administrationen af råstofindvinding på havområdet fremover alene skal ske i henhold til råstofloven. Efterforskning af råstoffer på kontinentalsoklen er som hidtil omfattet af kontinentalsokkeloven.

Lovforslaget udbygger miljøministerens mulighed for at foretage nærmere regulering af indvindingen i overensstemmelse med den ovennævnte redegørelse. Det indebærer, at en stor del af indvindingen over en kortere årrække vil blive omfattet af konkrete tilladelser. Forslaget indeholder nu yderligere hjemmel for ministeren til at forbyde indvinding i særlige naturtyper, for eksempel stenrev. Endvidere vil specielt EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsar-områder blive underkastet en vurdering.

På grundlag af drøftelser med Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere vil der blive fastlagt retningslinier for udførelse af efterbehandling og gennemførelse af kortlægninger og undersøgelser m.m., bl.a. med henblik på at sikre, at erhvervet får mulighed for at vurdere de økonomiske forhold i forbindelse med indvindingsopgaver.

2.4. Øvrige ændringer

De gældende bestemmelser om betaling af afgifter af råstoffer, der indvindes, er udtaget i forslaget. Reglerne indgår i lov om afgift af affald og råstoffer.

Lovforslaget indholder endvidere en hjemmel for amtsrådet til at ekspropriere fast ejendom og rettigheder, der er knyttet til fast ejendom, når det vil være af væsentlig betydning for at realisere en ønsket planlægning.

Baggrunden for bestemmelsen er ønsket om en stærkere samfundsmæssig styring af udnyttelsen af den begrænsede råstofressource og en mere hensigtsmæssig efterbehandling af større, sammenhængende indvindingsområder.

I følge den gældende råstoflov er det alene indvinning af råstoffer på landjorden, der kræver en forudgående tilladelse fra amtsrådet. Lovforslaget har imidlertid medtaget en hjemmel, hvorefter ministeren i særlige tilfælde kan fastsætte regler om, at også efterforskning af råstoffer kræver en forudgående tilladelse.

Baggrunden herfor er, at der kan knytte sig mere overordnede interesser til en mere omfattende efterforskning af specialiserede råstoffer, hvorfor der kan være et behov for at stille særlige vilkår m.v. for efterforskningen.

For at sikre en mere resourceøkonomisk anvendelse af råstofferne indebærer lovforslaget, at der i højere grad end nu kan stilles krav om anvendelse af erstatningsmaterialer m.m.

Der er endvidere foretaget en række mindre ændringer og tilføjelser. Under bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser vil der blive redegjort nærmere herfor.

3. Økonomiske, administrative bemærkninger

3.1. Indledning

Med lovforslaget afformaliseres den amtskommunale sektorplanlægning helt.

Amtsrådene skal fortsat forestå en råstofkortlægning af forekomsterne på landjorden.

Amtsrådenes afgørelser efter loven kan som hovedregel påklages og behandles af enten Naturklagenævnet eller Skov- og Naturstyrelsen efter bemyndig-

gelse fra ministeren. Visse nærmere definerede afgørelser kan, jf. det ovenfor anførte, dog ikke påklages.

3.2. Miljøministeriets besparelser

Begrænsninger i klageadgangen

Amtsrådenes afgørelser har hidtil kunnet påklages til Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen, hvis afgørelser igen kunne indbringes for Miljøankenævnet.

Den foreslåede klageordning vil betyde, at langt de fleste klager også for fremtiden vil blive behandlet af ministeren (Skov- og Naturstyrelsen efter bemyndigelse).

Kun ganske få klager forventes at skulle afgøres af Naturklagenævnet, idet de vedrører spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

De afgørelser, som i loven er gjort endelige, udgør et meget begrænset antal.

Da der i øvrigt medgår ressourcer i forbindelse med Naturklagenævnets behandling af klager skønnes den foreslåede klageadgang ikke at medføre nævneværdige besparelser på Miljøministeriets budget.

3.3. Amtskommunale besparelser

Afformalisering af råstofplanlægningen

Ved lovens ikrafttræden vil der foreligge råstofplaner for samtlige amtskommuner udarbejdet efter de hidtil gældende regler.

De amtskommuner, der allerede har gennemført en rimelig detaljeret sektorplanlægning, vil, uanset en afformalisering, sandsynligvis kunne spare ressourcer ved enkeltsagsbehandlingen, idet en række forhold allerede vil være afklaret gennem sektorplanlægningen.

De amtskommuner, hvor planlægningen ikke har nået et tilsvarende detaljeringniveau, kan ikke umiddelbart antages at ville indstille planlægningsarbejdet, selvom råstofplanlægningen afformaliseres. Baggrunden for denne antagelse er, at eventuelle besparelser på planlægningsområdet sandsynligvis vil blive udlignet ved merarbejde i forbindelse med enkeltsagsbehandlingen, en sammenhæng som flere amtskommuner har givet udtryk for.

På denne baggrund skønnes der ikke at blive tale om nævneværdige amtskommunale besparelser som følge af den fuldstændige afformalisering af råstofplanlægningen.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til kapitel 1. Formål

Til § 1

Formålsbestemmelsen er i forhold til 1977-lovens § 2 udvidet og omformuleret.

Nr. 1 er omformuleret i forhold til 1977-lovens § 2, nr. 1, blandt andet i lyset af Brundtland-kommissionens anbefalinger, hvorefter det bør tilstræbes, at udnyttelsen af ikke-gendannelige råstoffer sker som led i en bæredygtig udvikling. Det indebærer, at presset på råstofressourcerne i videst muligt omfang skal søges reduceret, at der skal udvikles teknologier med henblik på at højne kvaliteten af underlødige materialer for derved at øge råstofressourcen og endelig, at der skal sættes ind på at finde egnede erstatningsmaterialer, der kan erstatte de naturbundne råstoffer.

Råstofudnyttelsen skal fortsat ske på grundlag af en samlet interesseafvejning. I det omfang amtsrådene ikke længere udarbejder en egentlig råstofplanlægning, vil afvejningen af råstofinteresserne over for andre sektorinteresser alene ske i regionplanlægningen.

Interesseafvejningen på havområdet skal som hidtil foregå ved, at ministeren på baggrund af havbundskortlægningen og viden om andre interesser udarbejder planer for råstofindvindingen i havbunden.

De samfundsmæssige hensyn, der skal indgå ved interesseafvejningen, fremgår af forslaget § 3.

Bestemmelsen i nr. 2 skal ses i lyset af den foreslåede bestemmelse om, at der i forbindelse med råstofindvindingstilladelser på landjorden altid skal stilles krav til ansøgeren om udarbejdelse af en indvindings- og efterbehandlingsplan. Planen skal godkendes af det pågældende amtsråd. Amtsrådet får herved bedre mulighed for i samarbejde med den pågældende ansøger at sikre, at den aktuelle indvinding og efterbehandling foregår i overensstemmelse med den omgivende faktiske eller planlagte arealanvendelse. Indvindings- og efterbehandlingsplanen vil indebære, at det allerede ved indvindingens påbegyndelse er fastlagt, om arealerne efter indvindingens ophør skal anvendes til jordbrugsmæssige formål, eller om arealerne i henhold til den amtskommunale eller kommunale planlægning skal anvendes til ikke-jordbrugsmæssige formål.

Råstofferne udgør en begrænset ressource, og bestemmelsen angiver i nr. 3, at et af hovedformålene med loven er at sikre landets fortsatte forsyning med råstoffer fra hav og land. Det kræver, at miljøministeren til stadighed har et overblik over den totale resourcesituation. Forudsætningen herfor er først og

fremmest kendskabet til det amtskommunale kortlægningsarbejde og rummeligheden af de udlagte graveområder samt de politiske redegørelser for den fremtidige regionale indvinding. For indvindinger på havbunden vil ministeren tage udgangspunkt i kortlægnings- og planlægningsarbejdet og i den til rådighed værende erhvervsindvindingskapacitet.

Ministeren kan i den sammenhæng blandt andet tage stilling til, hvor store dele af råstofforsyningen i de enkelte dele af landet, der bør komme fra havområdet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Bestemmelserne i nr. 4 og 5 svarer indholdsmæssigt til bestemmelserne i 1977-lovens § 2, nr. 2. Hensigten er at sikre, at der i videst mulig omfang tilvejebringes en råstofhusholdning, der især skal sikre, at råstofferne anvendes i forhold til deres kvalitet, og at der til stadighed sættes ind på at finde egnede erstatningsmaterialer for de naturbundne råstoffer.

Til § 2

Bestemmelsen angiver som 1977-lovens § 1, hvilke råstoffer, loven finder anvendelse på, idet dog kun de praktisk mest betydningsfulde er særligt nævnt.

Loven omfatter ikke de råstofforekomster, der er omfattet af undergrundsloven. Specielt for råstoffet methan skal det bemærkes, at det kun er methan, der er dannet i mellemistidsaflejringer (kvartære lag), der er omfattet af råstofloven. Methan i de dybere lag er omfattet af undergrundsloven.

Det skal anføres, at indvinding af sand med henblik på at udnytte de i sand forekommende særlige mineraler og metaller er omfattet af råstofloven.

»Lignende forekomster« kan f.eks. være flyveaske fra afsluttede depoter, der indvindes erhvervsmæssigt med henblik på videresalg og anvendelse inden for bygge- og anlægssektoren. Indvinding fra sådanne depoter må i henseende til gener og ulemper sidestilles med indvinding af naturbundne råstoffer, ligesom der kan være et tilsvarende behov for en efterbehandling af området.

Det bemærkes, at opgravning fra depoter i drift er omfattet af miljøbeskyttelsesloven og kræver en supplerende tilladelse efter denne lovs kap. 5.

Opgravning af deponeret byggeaffald med henblik på tilsvarende anvendelse som de naturbundne råstoffer er også omfattet af »lignende forekomster«, jf. det ovenfor anførte.

Til § 3

Bestemmelsen indeholder i lighed med 1977-lovens § 3 en udtømmende opregning af de hensyn, der skal vurderes og afvejes imod hinanden ved afgørelsen af, om en tilladelse til råstofindvinding skal gives eller ej, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå.

Det er nu særligt fremhævet, at der udover råstoffressourcernes omfang og sikring af deres udnyttelse fremover også skal tages hensyn til lødigheden af den pågældende ressource, når råstofmyndigheden skal foretage afvejning overfor de modstående hensyn, såsom vandforsyningsinteresser, naturbeskyttelseshensyn m.v.

I forhold til den tilsvarende bestemmelse i 1977-loven er det yderligere fastsat, at hensyn til infrastrukturen og ulemper for luftfarten også skal indgå i afvejningen.

Med »infrastrukturen« tænkes navnlig på el-, naturgas- og teleledninger.

Erfaringerne viser, at der kan opstå problemer for ledningsejere på arealer, hvor der foregår råstofindvinding, og at visse anlæg skal ombygges som følge af en påtænkt råstofindvinding. Bestemmelsen skal først og fremmest sikre, at der ved vilkårsfastsættelsen tages højde herfor, herunder afklares, hvilke aftaler, der i givet fald skal ligge til grund for en ombygning. På tilsvarende vis bør det indgå i en tilladelse, hvordan anlægget skal indgå i terrænet, når området skal efterbehandles.

Baggrunden for, at ulemper for luftfarten nu er medtaget i opregningen, er, at der kan opstå flyvesikkerhedsmæssige problemer, såfremt en råstofindvinding vil efterlade en gravesø i en sådan afstand fra offentlige og/eller militære flyvestationer, at fuglene flyver i indflyvningsområdet mellem gravesøen og flyvepladsen.

Til kapitel 2. Råstofhusholdning

Til § 4

I 1977-loven findes i § 6 en hjemmel for ministeren til at fastsætte regler med henblik på at sikre en ressourceøkonomisk anvendelse af råstofforekomsterne. Herefter kan miljøministeren fastsætte regler for såvel mængde som kvalitet af råstoffer, der anvendes i bygge- og anlægssektoren, herunder foreskrive anvendelse af erstatningsmaterialer i stedet for de traditionelle råstoffer. Hjemlen har ikke hidtil været udnyttet.

Det er dokumenteret, at flyveaske kan anvendes primært som råmateriale ved cementfabrikation, til fyld og ved vejbygning. Flyveaske genanvendes i dag op mod 100 %. Det er på tilsvarende måde dokumen-

teret, at slagter kan anvendes ved vejbyggeri, men det er ikke fundet fornødent at fastsætte egentlige regler om anvendelsen heraf.

Der foreligger endnu ikke tilstrækkelig dokumentation for bygningsaffaldets egnethed inden for bygge- og anlægssektoren. Det samme gør sig gældende for afsvovlingsprodukter. Denne dokumentation er under opbygning, og behovet for regler på området vil blive vurderet i lyset heraf.

I overvejelserne af ved genanvendelse at spare på de danske råstofforekomster indgår også muligheden for at nyttiggøre det havbundsmateriale, der dumpes (klappes). Det vil ligeledes i den forbindelse blive overvejet, om der skal udarbejdes regler om anvendelse af klappmateriale.

Bestemmelsen er i forhold til den tilsvarende bestemmelse i 1977-loven udvidet, så den muliggør regulering af materialeforbruget, ikke alene inden for bygge- og anlægssektoren, men også i forbindelse med fremstilling af industriprodukter.

Der er endvidere indføjet en hjemmel, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at visse råstofkvaliteter i forbindelse med selve indvindingen skal oparbejdes med henblik på anvendelse til mere lødige formål.

Ud over de ressourceøkonomiske aspekter vil også de samfundsøkonomiske hensyn indgå ved vurderingen af behovet for regler på området.

Eventuelle regler vil blive forhandlet med de berørte myndigheder bl.a. Boligministeriet og Trafikministeriet og de berørte brancheforeninger, såsom Foreningen af Danske Grus- og Stenindustriier, Danske Ral- og Sandsugere og Entreprenørforeningen.

Til kapitel 3. Forekomster på landjorden

Til § 5

Som nævnt i de almindelige bemærkninger skal amtsrådene fortsat forestå en kortlægning af råstofferne efter art, mængde og beliggenhed. Kortlægningen vil indgå som grundlag for regionplanlægningen og fastsættelse af retningslinier for anvendelse af arealer til råstofindvinding. Det skal i den sammenhæng særligt bemærkes, at der i henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 446 af 23. juni 1989 om vurdering af større anlægs virkning på miljøet (VVM) skal udarbejdes et regionplantillæg med et særligt indhold, før der gives tilladelse til råstofindvinding i mere end 10 år eller i større mængder end 200.000 m³ årligt for så vidt angår andre forekomster end sand, sten og grus.

Til § 6

Ministeren kan som hidtil fastsætte nærmere regler om amtsrådenes kortlægningsarbejde efter § 5. Sådanne regler vil i givet fald blive fastsat efter forhandling med Amtsrådsforeningen.

Til § 7

Bestemmelsen i forslaget § 7, stk. 1, svarer til den tilsvarende bestemmelse i § 7, stk. 1, i 1977-loven. Det er herefter fortsat amtsrådet, der meddeler tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på landjorden. På strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, kan amtsrådet, som i dag, jf. 1977-lovens § 7, stk. 2, ikke mod Kystinspektoratets indstilling meddele tilladelse til råstofindvinding. Amtsrådet skal følge Kystinspektoratets indstilling om vilkår.

Ifølge forslaget skal sager, hvor Kystinspektoratet eller et amtsråd er ansøger, for fremtiden behandles af amtsrådet efter § 7, stk. 1. Som følge heraf bliver § 1 b) i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 328 af 27. juni 1978 om Fredningsstyrelsens, amtsrådenes og Hovedstadsrådets kompetence efter lov om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster og efter råstofloven ophævet, når loven træder i kraft. Ifølge bestemmelsen har Skov- og Naturstyrelsen kompetencen til at meddele tilladelse, når et amtsråd/Hovedstadsrådet eller Kystinspektoratet er ansøger.

Det skal understreges, at der er tale om en erhvervsmæssig råstofindvinding, såfremt et amtsråd, som ejer eller bruger af en given ejendom, optræder som ansøger efter råstofloven i forbindelse med et bygge- og/eller anlægsarbejde.

Efter § 7, stk. 3, i 77-loven kan ikke-erhvervsmæssig indvinding ske uden tilladelse. Såfremt indvindingen er af ikke ringe omfang, skal der dog ske anmeldelse af den påtænkte indvinding til råstofmyndigheden.

Bestemmelsen er i *stk. 2* foreslået ændret, således at der skal ske anmeldelse forinden påbegyndelse af enhver ikke-erhvervsmæssig indvinding, der vil overstige 200 m³ årligt.

Baggrunden for ændringen er, at der har vist sig et behov for, at råstofmyndigheden også får kendskab til mere beskedne indvindinger, som vil kunne efterlade uheldige skår i landskabet, især hvis indvindingen foregår i et særligt naturbeskyttelsesområde eller lignende.

Der er derfor tillige skabt mulighed for, at råstofmyndigheden inden 4 uger efter anmeldelsens modtagelse kan stille særlige vilkår. Vilkårene vil typisk vedrøre den praktiske måde, indvindingen tilrettelægges på, samt fastlægge en løbende efterbehandling af området.

Indvindingen kan påbegyndes i umiddelbar forlængelse af anmeldelsens indgivelse til amtsrådet.

Bestemmelsen i 1977-lovens § 7, stk. 3, om at amtsrådene til enhver tid kan forbyde ikke-erhvervsmæssige indvindinger på strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, er opretholdt i forslaget § 7, stk. 2. Bestemmelsen i 77-loven om, at amtsrådet skal følge Kystinspektoratets indstilling om forbud eller vilkår, vil blive indarbejdet i de bindende regler om samarbejdet mellem amtsrådet og andre myndigheder, der med hjemmel i § 35 vil blive udarbejdet i forlængelse af loven.

Til § 8

Forslaget er i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i § 8, stk. 1, i 1977-loven. En ansøgning efter råstofloven gælder således som hidtil også som ansøgning efter andre love, når der efter disse love kræves tilladelse til selve den påtænkte indvinding, herunder som ansøgning efter landbrugsloven, skovloven og naturbeskyttelsesloven.

Ansøgninger efter råstofloven skal således som hidtil alene indsendes til amtsrådet. Det påhviler herefter amtsrådet at forelægge sagen for de andre myndigheder, som har kompetence med hensyn til selve den påtænkte indvinding. Det skal i den forbindelse nævnes, at Landbrugsministeriet har delegeret kompetencen til at meddele tilladelse efter landbrugslovens § 7a, stk. 4, til amtsrådene, når indvindingen skal foregå på et landbrugspligtigt areal, hvor landbrugspligten ikke søges ophævet.

Der skal derimod fortsat indsendes en særskilt ansøgning om andre tilladelser, som ikke vedrører selve indvindingen, men som dog kan være en forudsætning for indvindingsvirksomhedens etablering. Det kan for eksempel være tilladelse til spildevandsudledning efter miljøbeskyttelsesloven eller tilladelse efter landbrugsloven i forbindelse med udstykning og ophævelse af landbrugspligten og med henblik på erhvervelse af en landbrugsejendom.

Til § 9

Forslaget § 9, stk. 1, er i overensstemmelse med 1977-lovens § 9, stk. 1. Det vil sige, at der skal foreligge ganske særlige forhold som begrundelse for, at en tilladelse skal gives for en længere årrække end 10 år. Sådanne særlige forhold vil f.eks. foreligge, hvor der kræves meget store arealreservationer for at sikre en virksomheds fortsatte indvinding eller hvor der kræves meget betydelige investeringer i indvindingsvirksomheden og virksomheden derfor har behov for at være sikret en længere periode med henblik på afskrivning af anlægsudgifter.

Også tilladelser, der vedrører en længere indvindingsperiode end 10 år, skal for fremtiden gives af amtsrådene.

§ 1 a) i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 328 af 27. juni 1978, hvorefter tilladelser, der vedrører en indvindingsperiode på mere end 10 år, skal gives af Skov- og Naturstyrelsen, vil herefter blive ophævet, samtidig med lovens ikrafttræden.

Stk. 2 svarer i hovedtræk til § 9, stk. 3, i 1977-loven, hvorefter der kan foretages erhvervsmæssig indvinding i større mængder eller af andre råstoffer end forudsat i indvindingsstilladelsen, såfremt der sker anmeldelse herom til amtsrådet. Bestemmelsen finder alene anvendelse »for andre råstoffer«, i det omfang disse ikke er omhandlet i råstofstilladelsen og dennes vilkår.

Fremgår det således af vilkårene for en tilladelse til indvinding af sand, sten og grus, at muld og overjord ikke må fjernes fra indvindingsarealet, kan der ikke lovligt foretages indvinding af muld og overjord, uanset der indgives anmeldelse herom til amtsrådet efter § 9, stk. 2.

Forslaget indebærer, at amtsrådet ud over at forbyde videre indvinding, der strider mod den meddelte tilladelse, nu tillige kan stille særlige vilkår for indvindingen. Vilkårene skal være begrundet i ændret råstofmængde eller -art og skal stilles inden 4 uger fra anmeldelsens modtagelse.

Til § 10

Efter forslaget § 10, stk. 1, skal tilladelse til råstofindvinding altid indeholde vilkår om, at der på ansøgerens foranledning udarbejdes en grave- og efterbehandlingsplan. Planen skal godkendes af amtsrådet, inden indvindingen påbegyndes.

Planen skal som nævnt under bemærkningerne til § 1 medvirke til at sikre, at det efterbehandlede areal på en hensigtsmæssig måde kan indpasses til omgivelsernes faktiske eller planlagte anvendelse.

Efter forslaget skal der – som hidtil, når der er tale om erhvervsmæssig indvinding – altid stilles vilkår om sikkerhedsstillelse for opfyldelse af forpligtelsen til at efterbehandle.

Derudover kan amtsrådene som hidtil fastsætte andre vilkår for indvindingens og efterbehandlingens tilrettelæggelse, som kræves til varetagelse af de i § 3 nævnte hensyn. En egentlig lovbestemmelse herom som i 1977-lovens § 10, stk. 2, er dog uforuden.

Stk. 2 er ændret i forhold til 1977-lovens § 10, stk. 3.

Stk. 3 er ændret i forhold til 1977-lovens § 10, stk. 4, idet det som noget nyt foreslås, at tinglysningen af vilkårene om efterbehandling sker på bekostning af

ejendommens ejer. Det er dog fortsat amtsrådet, der skal foranledige tinglysningen foretaget.

Stk. 4 svarer i hovedtræk til 1977-lovens § 23, idet det dog nu yderligere er fastsat, at en tilladelse også bortfalder, såfremt den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Til § 11

§ 11, stk. 1 og 2 om tilbagekaldelse af tilladelser til erhvervsmæssig råstofindvinding svarer til § 24, stk. 1 og 2, i 1977-loven. Bestemmelsen om, at råstofmyndigheden skal følge Kystinspektoratets indstilling om begrænsning eller tilbagekaldelse af tilladelser på de i § 7, stk. 2, nævnte kyststrækninger, vil blive indarbejdet i de bindende regler om samarbejdet mellem amtsrådet og andre myndigheder, der med hjemmel i § 35 vil blive udarbejdet i forlængelse af loven.

Til § 12.

Bestemmelsen om underretning af de klageberettigede svarer stort set til 1977-lovens § 11. Det er dog præciseret, at også underretning til lokale organisationer og foreninger kan ske ved offentlig annoncereing.

Til § 13

Paragraffen afgrænser de afgørelser vedrørende råstofindvinding på landjorden, som ifølge lovforslaget skal kunne efterprøves af en anden administrativ myndighed.

I stk. 1 foreslås i 1. pkt., at amtsrådenes afgørelser vedrørende forekomster på landjorden som udgangspunkt skal kunne påklages. Det gælder også amtsrådets afgørelser om ekspropriation efter forslaget § 27.

Ved 2. pkt. i stk. 1. gøres visse af amtsrådenes afgørelser dog endelige. Det gælder amtsrådenes afgørelser efter § 7, stk. 2, om fastsættelse af vilkår for ikke-erhvervsmæssige råstofindvindinger. Endvidere gælder det for afgørelser efter § 9, stk. 2, vedrørende anmeldelser om, at der foretages erhvervsmæssig indvinding i større mængde eller af andre råstoffer end forudsat i tilladelsen. Det gælder endelig afgørelser efter § 11 om tilbagekaldelse af tilladelser til råstofindvinding i jorden.

I stk. 2 foreslås det, at en afgørelse i medfør af loven, som træffes af miljøministeren, ikke skal kunne påklages. Bestemmelsen omfatter ikke blot – hvad der er selvfølgelig – miljøministerens anvendelse af hjemlen til at fastsætte generelle forskrifter. Bestemmelsen omfatter tillige konkrete afgørelser, som træffes af ministeren som 1. eller 2. instans. Forslaget har sammenhæng med den opspaltning af klagemyndigheden, som fremgår af § 14. Når ministeren under an-

svar for Folketinget (eller efter ministerens bemyndigelse, jf. § 38, en styrelse under ministeriet) har truffet en afgørelse, bør afgørelsen ikke kunne efterprøves af det foreslåede Naturklagenævn. Betragtningen gælder både ministerens (styrelsens) afgørelser som klagemyndighed (§ 14) og efter indkaldelse af en for amtsrådet verserende sag (§ 36, stk. 2).

Til § 14

Paragraffen fordeler klagemyndigheden mellem det naturklagenævn, der foreslås oprettet ved særlig lov, og miljøministeren. Det er ikke muligt i råstofloven at anvende lovhjemlen for en afgørelse som kriterium for, om en klage bør afgøres af nævnet eller ministeren. Fordelingen af klagemyndigheden foreslås derfor fastlagt alene efter det kriterium, om klagen angår spørgsmål af meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål. Der vil således blive tale om en konkret afgørelse for hver enkelt klage, og det foreslås overladt til nævnet at tage stilling til, om interessekriteriet bør føre til, at nævnet skal afgøre den pågældende klage.

Den foreslåede ordning vil medføre, at de fleste klager bliver afgjort af ministeren (Skov- og Naturstyrelsen efter bemyndigelse, jf. § 38), ligesom det er tilfældet efter den gældende råstoflov. Der henvises tillige til bemærkningerne til forslaget til lov om oprettelse af et naturklagenævn.

Til § 15

Paragraffen afgrænser kredsen af klageberettigede og svarer i princippet til den gældende lovs § 12, stk. 1. Det er selvfølgelig, at den, der har ansøgt om en tilladelse til råstofindvinding i jorden, skal kunne påklage afgørelsen. Afgørelser efter råstofloven kan imidlertid have en ganske væsentlig betydning for andre end ansøgeren og bør – som efter den gældende lovs § 12, stk. 1 – kunne påklages af enhver, der har en væsentlig individuel i sagens udfald, jf. forslagens stk. 15, nr. 3.

Råstofindvindingens samfundsmæssige betydning gør det ønskeligt, at også andre offentlige myndigheder skal kunne foranledige efterprøvelse af en afgørelse, som et amtsråd har truffet i medfør af loven, jf. forslagens § 15, nr. 2. Det gælder ikke blot de myndigheder, der har været inddraget i sagens behandling, og som er klageberettiget efter den gældende råstoflovs § 12, stk. 1, nr. 2, men også andre offentlige myndigheder.

Hensynet til at muliggøre generel interessevaretagelse har ført til, at der ligesom i den gældende lovs § 12, stk. 1, nr. 4, tillægges Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og organisationer, der

har en væsentlig interesse i afgørelsen en klageadgang, jf. § 15, nr. 4 og 5.

Til § 16

Bestemmelsen i *stk. 1* om klagefristens længde svarer til § 12, stk. 3, i 1977-loven. Bestemmelsen indeholder dog en præcisering på visse punkter af beregningen af klagefristens længde.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til § 12, stk. 4, i 1977-loven.

Stk. 3 og *4* svarer til 1977-lovens § 12, stk. 5 og 6.

Til § 17

Efterforskning af råstoffer på landjorden kan efter 77-loven ske uden forudgående tilladelse. Loven indeholder dog en bestemmelse om, at den, der udfører borer efter råstoffer, skal give Danmarks Geologiske Undersøgelse meddelelse om boringen og om resultatet af eventuelle råstofundersøgelser m.v.

I § 17 er det foreslået at give miljøministeren en hjemmel til at fastsætte regler om, at iværksættelse af en efterforskning i særlige tilfælde kun kan ske efter forudgående tilladelse. Baggrunden for bestemmelsen er, at der inden for de senere år har været stigende interesse for at foretage efterforskning af mere specialiserede råstoffer som f.eks. tungsand og bentonit. Sådanne undersøgelser vil typisk vedrøre et større afgrænset område og omfatte detaljerede og længerevarende undersøgelser, hvorfor der kan være et særligt behov for at fastsætte vilkår for efterforskningen med henblik på varetagelse af mere overordnede interesser og i øvrigt for at minimere eventuelle gener og ulemper fra efterforskningsvirksomheden.

Til kapitel 4. Forekomster på søterritoriet og kontinentalsoklen

Til § 18

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1, i 1977-loven.

Til § 19

Bestemmelsen svarer til § 15 i 1977-loven og § 2, stk. 1 andet punktum i lov om kontinentalsoklen.

Tilladelser meddeles som hidtil til fartøjer og andet indvindingsmateriel. De eksisterende tilladelser til stenfiskeri er opsagt pr. 1. juli 1989 med 10 års varsel. Dette indebærer, at der ikke udstedes nye generelle tilladelser til stenfiskeri, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

De eksisterende tilladelser til ral- og sandsugning kan fortsat udnyttes uden tidsbegrænsning, og der kan efter behov udstedes nye tilladelser. Indvinding på grundlag af disse tilladelser kan ske på havbun-

den, hvor der ikke er gennemført forbud eller særlige reguleringer efter lovforslagets §§ 20 og 21. Indvindingen bør dog efterhånden ske på grundlag af konkrete tilladelser, jf. lovforslagets § 22. I forbindelse med konkrete tilladelser vil det normalt være en forudsætning, at der tillige foreligger en tilladelse i henhold til lovforslagets § 19 til det pågældende indvindingsmateriel.

I *stk. 2* fastslås det, at en tilladelse kan gives såvel tidsmæssigt som arealmæssigt afgrænset, for eksempel i forbindelse med en tilladelse til at anvende særligt entreprenørmateriel til råstofindvinding i forbindelse med et havnearbejde eller andet anlægsarbejde.

Den tidsmæssige begrænsning vil også kunne anvendes i forbindelse med nye generelle tilladelser, for eksempel som en tidsbegrænsning på 10 år, eller en længere periode for ekstraordinært store investeringer.

Til § 20

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 17 i 1977-loven og § 2, stk. 6, første punktum i lov om kontinentalsoklen.

I henhold til de hidtidige bestemmelser er der fastsat en række begrænsninger i råstofindvindingen i særlige områder.

For større leverancer af fyldsand og søsten vil der tillige blive fastsat regler, hvorefter der skal udstedes konkrete tilladelser. For fyldsand gælder dette, hvis leverancen er på mere end 1 mio. m³, eller hvis en leverance på mere end 250.000 m³ ønskes gennemført fra et særligt sårbart område. For søsten (sten mellem 5 og 3000 kg, optaget med kran eller gravemaskine fra et stenfiskerfartøj) gælder det tilsvarende, hvis leverancen er på mere end 5.000 tons ialt, eller på mere end 2.000 tons fra et særligt sårbart område.

Til § 21

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til § 18 i 1977-loven samt § 2, stk. 6, andet punktum i lov om kontinentalsoklen.

I henhold til de hidtidige bestemmelser er der udstedt en række bekendtgørelser af miljøministeren. Disse bekendtgørelser fastsætter dels sikkerhedsbestemmelser for indvinding i forhold til kysten, sømærker, bundgarn m.m., dels bestemmelser om indvindingsforhold i særligt afgrænsede områder.

Der vil for en række havområder blive udstedt bekendtgørelser med henblik på, at indvinding derefter skal ske på grundlag af konkrete tilladelser i henhold til § 22.

Umiddelbart kan nævnes:

Havområdet ud for Bornholm, Øresund, Grøn-sund, Vestlige Limfjord, Fakse Bugt, Horns Rev, Sto-

rebælt, Stavns Fjord-området og havområdet ved Anholt.

I forbindelse med udstedelse af bekendtgørelserne og vurderingen af behovet for konkrete tilladelser efter lovforslagets § 22 vil der ske en gennemgang af de interesser, der er knyttet til de pågældende havområder, samt behovet for indvinding af de pågældende råstoffer.

Gennemgangen vil ske på grundlag af Skov- og Naturstyrelsens havbundsundersøgelserapporter, der redegør for den råstofgeologiske kortlægning og en række andre interesser. Disse er arkæologi, kulturhistorie, biologi i form af bundflora og -fauna, havfugle og pattedyr, landskabelige og geologiske fredningsinteresser. Hertil kommer de interesser, der varetages af andre ministerier i form af kystsikkerhed, fiskeriforhold og besejlingsforhold m.m. samt de amtskommunale interesser i de kystnære farvande.

Heroverfor stilles behovet for indvindingen af de pågældende råstoffer og de erhvervs-mæssige forhold knyttet til indvindingen m.m. I den forbindelse skal der bl.a. lægges vægt på de råstofforsyningsmæssige aspekter for de forskellige egne af Danmark, idet ikke alle regioner har samme naturgivne muligheder for at fremskaffe alle nødvendige råstoffer fra land.

Endvidere skal der lægges vægt på, at til en række anlægsarbejder vil anvendelse af fyldsand fra havbunden være eneste realistiske mulighed.

Bestemmelsen i *stk. 2* er ny og skal anvendes med henblik på at beskytte særlige naturtyper på havbunden. Disse naturtyper kan være stenrev og andre naturtyper af tilsvarende biologisk betydning.

Endvidere vil de særlige biologiske interesseområder (Ramsarområder og EF-fuglebeskyttelsesområder m.v.) blive gennemgået med henblik på regulering af eventuel fortsat råstofindvinding.

Til § 22

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 19 i 1977-loven.

Forslaget betyder, at muligheden for at give et eller flere firmaer eneret til indvinding på et mindre havbundsområde nu også udvides til kontinentalsoklen.

Bestemmelsen kan finde anvendelse i områder, hvor særlige indvindings- eller ressourceforhold gør sig gældende, for eksempel på kontinentalsoklen:

- den svært tilgængelige Robbedale-forekomst ved Bornholm,
- områder ved Anholt, hvor der er store koncentrationer af historiske vrage og marinbiologiske interesseområder,
- Horns Rev.

Endvidere vil indvindingen af de almindelige til-

slagsmaterialer til beton m.v. fra en række områder blive omfattet af konkrete tilladelser.

Efterhånden som der sker udlæg af sådanne regulerede områder, vil dog også de andre indvindinger indenfor området blive reguleret.

Dette indebærer, at f.eks. større indvindinger af sandfyld, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 20, vil kunne være umiddelbart gennemførlige, idet der på forhånd er taget stilling til muligheden for at foretage indvinding inden for sådanne områder.

Når et område skal omfattes af en tilladelsesordning efter § 22, indhentes der udtalelse fra blandt andet Fiskeriministeriet. I de kystnære områder, der er omfattet af den amtskommunale recipientkvalitetsplanlægning, vil der tillige blive indhentet udtalelse fra den pågældende amtskommune.

I *stk. 3* foreslås det, at de detaljerede bestemmelser om mulighed for vilkårsfastsættelse bibeholdes.

Vilkårene om kortlægning og efterbehandling er tænkt anvendt i områder, hvor den samlede afvejning kræver en meget detaljeret kortlægning for at afgrænse et muligt indvindingsområde. Der foretages for tiden undersøgelser af tidligere indvindingsområder for at vurdere, hvorvidt dyre- og plantelivet naturligt retableres, eller om det fremover vil være nødvendigt også at efterbehandle havbunden efter endt råstofindvinding.

Vilkåret om anvendelse af råstoffer kan stilles for blandt andet at sikre, at kvalitetsmaterialer ikke anvendes til for ringe formål, for eksempel opfyldningsarbejder. I forbindelse med større anlægsarbejder kan der være behov for at reservere ressourcer til et bestemt arbejde, for eksempel Storebæltsbroen. Det vil ved udpegningen blive sikret, at der fortsat er nødvendige ressourcer til lokale behov.

Vilkåret om sikkerhed er medtaget for at sikre bedre muligheder for at nødvendig efterbehandling rent faktisk udføres.

Detaljerede retningslinier for hvordan sikkerheden skal stilles, og hvordan ansvaret fordeles, hvis flere firmaer indvinder i samme område, vil blive fastlagt på grundlag af drøftelser med Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere.

I denne forbindelse vil der tillige blive drøftet retningslinier for fastsættelse af efterbehandlingsforpligtelser og samarbejde om gennemførelse af undersøgelser, kortlægning m.m.

Vilkåret om, at der skal indvindes en bestemt råstofmængde pr. kvartal/halvår er begrundet i et ønske om, at det kun er seriøse firmaer, der foretager indvinding.

Til § 23

Bestemmelsen indebærer, at en given tilladelse skal udnyttes for at kunne forblive i kraft. Bortfaldsfristen på 3 år svarer til den tilsvarende bestemmelse i forslaget § 10, stk. 4, om indvinding på landjorden.

Til § 24

Bestemmelsen i § 24 om tilbagekaldelse svarer dels til § 16 og § 24, stk. 1, i 1977-loven, dels til § 2, stk. 5, i lov om kontinentalsoklen.

Til § 25

Bestemmelsen svarer til § 24, stk. 4, i 1977-loven.

Til § 26

Bestemmelsen er ny og fastslår, at dansk ret gælder for indvindingsanlæg opstillet på sokkelområdet. Bestemmelsen svarer til § 3 i lov om kontinentalsoklen.

Til kapitel 5. Ekspropriation

Til § 27

Bestemmelsen er ny, og er en hjemmel for amtsrådet til at ekspropriere fast ejendom og rettigheder, der er knyttet til fast ejendom, når det er af væsentlig betydning for at realisere en planlægning til fremme af de formål, der er nævnt § 1. Hjemlen kan således finde anvendelse for at sikre, at udnyttelsen af råstofforekomsterne sker som led i en bæredygtig udvikling og på baggrund af en samlet interesseafvejning og vurdering af nærmere angivne samfundshensyn, og at den konkrete indvinding og efterbehandling tilrettelægges således, at det efterbehandlede areal kan indgå som led i anden planlagt arealanvendelse.

Der er i dag alene mulighed for at gennemføre en ekspropriation på baggrund af en lokalplan, der udlægger et område som råstofindvindingsområde og samtidig fastlægger områdets fremtidige anvendelse. Amtsrådet vil således altid – når særlig ekspropriationshjemmel savnes – være afhængig af, at kommunalbestyrelsen tager initiativet til tilvejebringelse af en lokalplan.

Gennem den foreslåede bestemmelse får amtsrådene en selvstændig ekspropriationsadgang med henblik på at sikre, at intentionerne i den amtskommunale planlægning bliver realiseret.

Ekspropriationsgrundlaget kan være regionplanen, en råstofindvindingsplan for et større sammenhængende indvindingsområde eller anden detaljeret amtskommunal planlægning, der fastlægger et graveområdes fremtidige anvendelse.

Planlægningen skal sikre, at de værdifulde råstofforekomster så vidt muligt udnyttes før de beslaglægges til andre formål samtidig med, at der tages mest

mulig hensyn til andre sektorinteresser i det åbne land såsom vandforsyningsinteresser, landskabelige forhold m.v. Planlægningen giver endvidere mulighed for, at ressourcerne bliver fordelt og anvendt hensigtsmæssigt ud fra et kendskab til ressourcerne og til, hvordan de resterende ressourcer udnyttes på den samfundsmæssigt mest hensigtsmæssige måde.

Da råstofferne udgør en begrænset ressource, er det nødvendigt med en stærk samfundsmæssig styring af råstofudnyttelsen, idet der i modsat fald kan opstå alvorlige forsyningsmæssige og samfundsøkonomiske problemer.

Hjemlen forventes først og fremmest at finde anvendelse, såfremt det på grund af modvilje fra en enkelt eller nogle få grundejere ikke er muligt at gennemføre en samlet indvinding og efterbehandling af et større indvindingsområde i overensstemmelse med de planlægningsmæssige intentioner.

Amtsrådet vil normalt ekspropriere et givet areal med henblik på overdragelse til en indvinder, der vil disponere over arealet i overensstemmelse med den stedfundne planlægning. Grundlovens § 73 er således ikke til hinder for, at der – under iagttagelse af grundlovens øvrige ekspropriationsbetingelser – foretages ekspropriation også til fordel for private.

Som et led i forenklingen af Miljøministeriets samlede lovgivning er det besluttet, at fremgangsmåden ved ekspropriation og fastsættelse af erstatning herfor behandles i medfør af reglerne i vejlovgivningen. Der er derfor indsat henvisninger til reglerne herom.

Amtsrådets afgørelser om ekspropriation kan påklages efter reglerne i §§ 13–16.

Til kapitel 6. Indberetninger og undersøgelser

Til § 28

Bestemmelsen svarer til 1977-lovens § 26 med visse mindre tilføjelser. Tilsvarende bestemmelser om underretning af Danmarks Geologiske Undersøgelse findes i den gældende vandforsyningslov, kontinentalsokkeloven og undergrundsloven. Disse bestemmelser skal tilsammen sikre, at Danmarks Geologiske Undersøgelse til stadighed får kendskab til enhver oplysning om Danmarks geologi, herunder om råstoffernes kvalitet.

Ændringerne indebærer, at der efter forslaget også skal gives meddelelse om vandstanden. Dette skyldes, at en sikring af grundvandsressourcerne har fået stigende betydning. Ved meddelelse af tilladelser til råstofindvinding skal der således også tages hensyn til grundvandsbeskyttelsen.

Efter *stk. 2* kan ministeren endvidere give nærmere regler om udførelse af boreriger efter råstoffer. Sådanne regler skal blandt andet sikre, at der ikke sker for-

urening af grundvandet ved udførelse af råstofboringer. Bestemmelsen indeholder endvidere en hjemmel for ministeren til at fastsætte regler om kravene til de oplysninger, der skal indberettes til Danmarks Geologiske Undersøgelse, ligesom ministeren kan bestemme, at indberetning i særlige tilfælde ikke skal ske. Der kan således bl.a. fastsættes regler om, at der ikke skal ske indberetning til Danmarks Geologiske Undersøgelse, såfremt Danmarks Geologiske Undersøgelse har adgang til de omhandlede oplysninger på anden måde.

Til § 29

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 27. Bemyndigelsen er udnyttet ved Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 329 af 27. juni 1978 om ansøgninger og indberetninger efter råstofloven.

Det fremgår af denne bekendtgørelse, at der en gang om året for hver råstofgrav for sig skal indgives oplysninger til Danmarks Geologiske Undersøgelse om arten, mængden og anvendelsen af de råstoffer, der indvindes.

Indberetninger om råstofindvinding fra havbunden sker kvartalsvis med angivelse af de positioner, hvorfra optagning har fundet sted og om arten og mængden af indvundne råstoffer. Virksomheder med flere fartøjer kan foretage en samlet indberetning, når det samtidig oplyses, hvilke fartøjer, der omfattes af indberetningen.

I 1990 er indberetningen for havbunden blevet omlagt bl.a. således, at oplysninger afgives for hvert fartøj for sig.

Til § 30

Bestemmelsen svarer til § 25 i den gældende lov.

Til kapitel 7. Tilsyn

Til § 31

Stk. 1-5 svarer til den gældende råstoflovs § 20, stk. 1-6, dog er kontinentalsoklen indføjet i *stk. 2* som en konsekvens af, at reglerne om råstofindvinding på kontinentalsoklen foreslås overflyttet til råstofloven, jf. de almindelige bemærkninger.

I *stk. 6* foreslås det som noget nyt, at miljøministeren kan bestemme, at tilsynet i visse tilfælde skal udøves af andre myndigheder. Der tænkes her på, at tilsynet med råstofindvinding på havet kan delegeres til blandt andet Forsvaret og Fiskerikontrollen, der også fører tilsyn med overholdelsen af havmiljøloven. Dette svarer til den nuværende praksis, hvor de pågældende myndigheder bistår med tilsynet.

Til § 32

Bestemmelsen i § 32, stk. 1, svarer til den hidtidige bestemmelse om råstofmyndighedernes adgang til offentligt- og privatejede arealer. Formuleringen er imidlertid moderniseret, så den svarer til den ordlyd, som er anbefalet i betænkning nr. 1039/1985 om tvangsindgreb udenfor strafferetsplejen. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at også personer, som af råstofmyndighederne er bemyndiget dertil, har en adgangsret, samt at adgangen kan ske uden retskendelse. Dette har betydning i for eksempel de tilfælde, hvor råstofmyndighederne benytter private konsulentfirmaer til at løse opgaver i forbindelse med undersøgelser og opgaver i henhold til loven.

Det er endvidere præciseret, at besigtigelser kan foretages også i forbindelse med undersøgelser af betydning for varetagelse af råstofinteresserne. Der vil herunder kunne udtages prøver af for eksempel vand- og jordbundsforholdene, når det kan ske uden gene eller skade for ejeren.

Det forudsættes, at der som hidtil så vidt muligt skal gives forudgående meddelelse om besigtigelsen. Udover, hvor forudgående meddelelse ikke kan gives af praktiske grunde, kan forudgående meddelelse undlades, hvor øjemedet med eftersynet ville forspildes, hvis en sådan meddelelse blev givet.

I betænkning nr. 1039/1985 om tvangsindgreb udenfor strafferetsplejen anbefaler udvalget, at det af lovbestemmelser bør fremgå, at borgerne har pligt til at yde vejledning og hjælp til myndighederne, når disse udnytter de beføjelser, som er tillagt dem i loven. Det er på den baggrund fundet hensigtsmæssigt i *stk. 3* at indsætte en bestemmelse, som udtrykkeligt pålægger såvel indehavere som ansatte i de i bestemmelsen omhandlede erhvervsvirksomheder at yde myndighederne vejledning og bistand under myndighedernes besigtigelse eller eftersyn.

Til § 33

Stk. 1 fastslår i overensstemmelse med den gældende lov, at en ejer eller bruger af en ejendom skal berigtige ulovlige forhold efter forudgående påbud om lovliggørelse fra tilsynsmyndigheden.

Et lovliggørelsespåbud kan på foranledning af tilsynsmyndigheden som nu tinglyses på ejendommen, jf. *stk. 2*.

Såfremt et lovliggørelsespåbud ikke efterkommes rettidigt skal påbudet efter de hidtil gældende regler søges effektueret efter en dom til lovliggørelse, idet der i dommen kan fastsættes tvangsbøder.

Der er alene mulighed for at foretage selvhjælpshandling uden forudgående dom, såfremt det ulovlige forhold frembyder fare, og der således er behov for en hurtig indgriben.

De gældende bestemmelser foreslås ændret, jf. *stk. 3*, således at der kan foretages selvhjælpshandling i enhver situation, hvor et administrativt påbud om lovliggørelse ikke efterkommes.

Baggrunden for ændringen er, at det i henhold til de hidtidige regler har været vanskeligt og langsommeligt i praksis at få opfyldt specielt vilkår om efterbehandling.

Bestemmelsen svarer til reglerne i den gældende miljøbeskyttelseslov og vandløbslov.

Klage over spørgsmål, som knytter sig til selve påbudet, f.eks. berettigelsen af, at det (eventuelt) indeholder krav om en bestemt lovliggørelsesmåde, kan påklages efter lovens regler om klage.

Til kapitel 8. Administrative bestemmelser

Til § 34

Bestemmelsen svarer til § 8, stk. 2, i 1977-loven. Der kan blandt andet fastsættes regler om, at der ved ansøgningen skal gives oplysning om forekomstens omfang baseret på prøveboringer og andre undersøgelser.

Til § 35

Bestemmelsen om amtsrådenes behandling af ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding, herunder om samarbejdet med andre myndigheder svarer til § 7, stk. 5, og § 8, stk. 3, i 1977-loven. Det gældende »administrationscirkulære« af 24. juni 1986 påtænkes som tidligere nævnt revideret i lyset af det foreliggende lovforslag.

Til § 36

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til § 7, stk. 4, i 1977-loven. *Stk. 2* svarer i princippet til 77-lovens § 13. En tilsvarende bestemmelse er indføjet i de øvrige forslag til nye miljølove, som samtidig er fremsat.

Til § 37

Bestemmelsen er ny. En tilsvarende bestemmelse er indføjet i de øvrige forslag til modernisering af miljølovgivningen.

Bestemmelsen omfatter oplysninger, der er af betydning for såvel generelle opgaver som konkrete sager. Såfremt amtsrådene ikke allerede er i besiddelse af de oplysninger, der anmodes om, må disse fremskaffes.

Med hensyn til generelle opgaver kan bestemmelsen have betydning for Skov- og Naturstyrelsens centrale styringsfunktioner, herunder informationsvirksomhed og indsamling af data om råstofindvinding. Det foreslås endvidere, at ministeren kan bestemme,

at oplysningerne skal indgives i en bestemt form, for eksempel på edb.

Efter bestemmelsen er der adgang for ministeren til at udstede generelle forskrifter til amtsrådene, ligesom der er adgang til at rette henvendelse til et enkelt eller flere amtsråd.

Til § 38

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 31.

Til § 39

Bestemmelsen er ny og giver ministeren mulighed for at nedsætte sagkyndige råd med henblik på rådgivning i særlige spørgsmål om råstoffer. Der er ikke aktuelle planer om at nedsætte et sådant råd.

En tilsvarende bestemmelse findes i forslagene til de andre miljøløve.

Til § 40

Bestemmelsen giver miljøministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om brugerbetaling i forbindelse med lovens administration, herunder til dækning af myndighedernes omkostninger til bl.a. tilsyn og ved behandling af sager om tilladelser eller anmeldelser og ved behandling af klagesager.

Miljøministeriet vil i øvrigt tage initiativ til drøftelser med de berørte parter om mulighederne for og udformningen af sådanne brugerbetalingsordninger.

Specielt vedrørende gebyrer på klagesagsbehandling kan nævnes, at der bl.a. i den nedsatte kontaktgruppe, har været en bred enighed om, at sager af mindre betydning for natur- og miljøbeskyttelsen ikke skal kunne påklages, men afgøres endeligt af 1. instansmyndigheden.

Der er derfor i lovforslagene anført en række konkrete sagsområder, som afgøres endeligt af 1. instansmyndigheden.

Det har imidlertid på visse områder været vanskeligt at afgrænse de sagstyper, der er af mindre betydning for natur- og miljøbeskyttelsen. På denne baggrund har det været overvejet, at indsætte en generel bestemmelse om, at sager af mindre betydning for natur- og miljøbeskyttelsen ville kunne afvises af klagemyndigheden.

Det har imidlertid vist sig, at en sådan bestemmelse vil være administrativt vanskelig og tillige ressourcetrævende. En sådan bestemmelse er derfor ikke medtaget i lovforslagene.

Miljøministeriet vil også for så vidt angår gebyr for klagesagsbehandling sammen med de berørte parter vurdere, om og i hvilket omfang der kan indføres klagegebyrer m.v. med henblik på at afskære de mindre betydende klagesager i overensstemmelse med den brede enighed herom. Ministeriet vil i denne forbindelse

lægge til grund, at klageordningen må hvile på det princip, at klagegebyret skal tilbagebetales, når klagen imødekommes. I dette arbejde vil erfaringerne fra klagegebyrordningen i den nugældende vandløbslov, som tilsyneladende har medført en væsentlig begrænsning af klagesagsantallet, kunne indgå.

Til § 41

Bestemmelsen er ny. En tilsvarende bestemmelse er medtaget i de øvrige forslag til nye miljøløve.

Til § 42

Bestemmelsen svarer til § 34 c, som blev indføjet i råstofloven ved lov nr. 192 af 29. marts 1989 om ændring af forskellige lovbestemmelser, som følge af nedlæggelsen af Hovedstadsrådet.

Til kapitel 9. Søgsmål og straf

Til § 43

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 35.

Det foreslås i *stk. 2* at medtage en bestemmelse om, at de administrative muligheder for at få tilkendt erstatning skal være udtømt, før der kan anlægges en retssag.

I *stk. 3* er det foreslået, at der i loven medtages en regel om værneting ved søgsmål om ekspropriation.

Til § 44

Bestemmelsen svarer til 1977-lovens § 36, idet det dog nu foreslås i *stk. 2* og *3*, at straffen under særlige omstændigheder kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 1 år. Der er tillige mulighed for at pålægge en statslig myndighed straf for overtrædelse af loven, jf. *stk. 4*. Den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* svarer til den gældende miljøbeskyttelseslovs § 83, *stk. 5*. En tilsvarende bestemmelse er medtaget i forslaget til lov om naturbeskyttelse og til lov om vandløb.

Bestemmelsen i *stk. 6* svarer til § 84 i den gældende miljøbeskyttelseslov. Det fastslås heri, at påtalen tilkommer politimesteren og ikke statsadvokaten, selv om der er hjemmel til fængselsstraf, jf. retsplejelovens §§ 720 og 721.

Retsplejelovens kap. 73 omhandler ransagning.

Til § 45

En tilsvarende bestemmelse er medtaget i forslaget til lov om naturbeskyttelse.

Til kapitel 10. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

Til § 46

Bestemmelsen er en konsekvens af, at indvinding af råstoffer på kontinentalsoklen for fremtiden skal ske efter reglerne i råstofloven.

Til § 47

Der er endnu ikke godkendt frikommuneforsøg på råstoflovens område.

Til § 48

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 1992 samtidigt med de øvrige forslag til 4 hovedlove inden for Miljøministeriets område. § 46 foreslås dog at træde i kraft den 1. august 1991, således at indvindingen af råstoffer på kontinentalsoklen kan ske efter reglerne i råstofloven fra denne dato.

Efter *stk. 2* forbliver 1972-lovens § 5, stk. 3 og 4 i kraft indtil den 30. juni 2003. Dette svarer til den frist, der er anført i 1977-lovens § 22, stk. 2, for udløb af de anmeldte rettigheder for andre råstoffer end sten, sand og grus. De anmeldte rettigheder for sten, sand og grus udløb den 1. juli 1988.

Amtsrådene vil således fortsat kunne stille betingelser om blandt andet efterbehandling af anmeldte arealer, ligesom forbud mod fortsat indvinding vil kunne nedlægges af miljøministeren, som hovedregel mod erstatning fastsat af de i §§ 57 og 58 i lov om offentlige veje nævnte taksationskommissioner.

Amtsrådene har hidtil i anmeldelsessager stillet krav om efterbehandling af de arealer, som efter fremsættelse af forslaget til 1972-loven den 9. oktober 1972 er indtaget til råstofindvinding. Enkelte amtsråd har dog valgt en senere skæringsdato. Der er ligele-

des krævet sikkerhedsstillelse for opfyldelsen af de stillede vilkår. Det har betydet, at der i praksis stort set gælder samme vilkår for gammel og ny indvinding, hvorved blandt andet konkurrenceforvridning virksomhederne imellem er undgået.

Der er kun i få tilfælde nedlagt forbud efter 1972-lovens § 5, stk. 3, imod igangværende eller planlagt indvinding efter § 5, stk. 1, nr. 1-3. I andre tilfælde er gravning derimod forhindret med hjemmel i andre love, såsom vejloven, naturfredningsloven, miljøbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven og landbrugsloven.

Til § 49 og 50

Bestemmelserne fastslår i overensstemmelse med almindelig praksis, at regler, udstedt med hjemmel i de hidtidige love eller afgørelser truffet med hjemmel heri, fortsat gælder, indtil andet bliver bestemt.

Til § 51

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 38, stk. 1.

Stk. 2 svarer til den gældende lovs § 38, stk. 3.

Bestemmelsen i *stk. 3* fastslår, at de verserende ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding efter § 7, stk. 1 og 2, og anmeldelser efter § 7, stk. 3, og § 9, stk. 3, i den gældende lov behandles af amtsrådet efter de regler, der var gældende, da sagen startede.

Bestemmelsen i *stk. 4* omfatter alle klagesager efter råstofloven.

Til § 52

Svarer til den gældende lovs § 22, stk. 2, 2. punkt.

Til § 53

Svarer til den gældende lovs § 39.

